

Checklista: VAD DU BEHÖVER BEAKTA VID PLATSVÄL

Jacke och Toensmeier har presenterat flera kriterier som kan vara användbara när du väljer en plats för din skogsträdgård. Dokumentet har delat upp deras kriterier i tre kategorier: grundläggande förutsättningar som måste uppfyllas för att platsen ska vara lämplig för en skogsträdgård, fördelaktiga faktorer att ha och överväganden att ha i åtanke när du letar efter rätt plats.

Grundläggande krav:

- **Närhet:** Beroende på storleken är det mest gynnsamt om skogsträdgården är nära bostaden, särskilt köket. Att ha möjlighet att se skogsträdgården från husets fönster och att enkelt kunna ta sig till skogsträdgården underlättar underhållsarbetet.
- **Sex till åtta timmars solsken:** Även om det finns många nyttoväxter som trivs i skugga, är tillräckligt med solsken viktigt för växterna i övre skikten som producerar frukt eller nötter. De flesta kvävefixerande växterna kräver också mycket sol.
- **Tillgång till vatten:** Bra dränerande jordar och goda möjligheter till bevattning är den bästa kombinationen när det gäller vattenförsörjning. Speciellt under de tidiga etableringsåren krävs regelbunden bevattning.
- **Tillgång till näringsämnen och organiskt material:** För att skapa en skogsliknande miljö och stödja ekosystemdynamiken som krävs i denna miljö behövs kontinuerligt tillskott av näring och organiskt material, såsom kompost, halm, hö, ensilage, träflis, barkmull och liknande, särskilt under de första åren.

Bra att ha, men inte absolut nödvändigt:

- **Jorddjup och god dränering:** Träd och buskar trivs bäst i djupa jordar. I vårt nordliga klimat är det särskilt viktigt med effektiv dränering för att undvika att växternas rötter står i blöt och tar skada.
- **Bördig jord:** Jordar med hög bördighet ger optimala förhållanden för friska och snabbväxande växter som ger större skördar. Dessutom minskar konkurrensen om näringsämnen mellan växterna i näringsrika jordar.
- **Långsiktig hållbarhet:** Skogsträdgårdar tar tid att mogna, så platsen måste fungera bra på lång sikt. Det är därför bäst att undvika platser där det finns risk för bygg- och anläggningsarbete eller andra störningar i eller nära skogsträdgården.
- **Återställning:** Skogsträdgårdar är mest gynnsamma på platser med låg biologisk mångfald eller som har blivit störda på något sätt. Där kan skogsträdgården bidra till att skapa ett mer stabilt, produktivt och hälsosamt ekosystem. Platser som redan är friska och natursköna bör helst lämnas i fred, och de kan också utgöra ett viktigt komplement till skogsträdgårdens habitat.
- **Frånvaro av besvärliga ogräs:** Att undvika platser med svårhanterliga ogräs som till exempel parkslide (*Fallopia japonica*), bitterskråp (*Petasites japonicus*) eller jätteloka (*Heracleum mantegazzianum*) kan underlätta etableringen av skogsträdgården. Om syftet med skogsträdgården är att återställa en plats kan det dock vara just på områden med besvärliga ogräs som skogsträdgården skapas.

Viktiga överväganden:

- **Potentiella framtida byggprojekt:** Det är klokt att noggrant bedöma om det finns planer på att bygga på eller nära den plats där skogsträdgården ska skapas. Det är viktigt att ta hänsyn till framtida behov av tillfartsvägar, uppställningsplatser och liknande.
- **Förorenade områden:** Det är viktigt att beakta eventuell avrinning och föroreningar från närliggande vägar, användning av bekämpningsmedel i närheten, möjliga läckage från maskiner, fordon och bostäder på platsen samt historiska föroreningar som kan finnas i marken.
- **Jordkvalitet:** Att skapa god jord tar tid. Grund, ofruktbar, torr jord eller jord med hög grundvattennivå är vanligtvis mindre lämpliga för vedartade växter.
- **Överdriven skugga:** Överdriven skugga begränsar utbudet av lämpliga nyttoväxter och minskar produktiviteten.
- **Konkurrerande användning:** Platser som används för aktiviteter som fotboll, grönsaksodling, tillfällig parkering, snöupplag och andra konkurrerande ändamål kan begränsa möjligheterna att anlägga en skogsträdgård. Det är dock möjligt att integrera vissa av dessa användningar med en skogsträdgård om utmaningarna beaktas.
- **Estetiska och sociala faktorer:** Det är viktigt att tänka på hur en fullt utvecklad skogsträdgård kommer att påverka platsens utseende och miljö. Är det lämpligt med höga valnötsträd på södra sidan av huset? Vad kommer grannarna att tycka? Hur kommer skogsträdgården att smälta in i den omgivande miljön?

Referens:

Jacke, D. and E. Toensmeier, Edible forest gardens, 2005.